

28.10.2015

לכבוד
שר האוצר
מר משה כחלון
שר החקלאות
אורי אריאל
בדואר ובפקס

שלום רב,

הנדון: העלאת הניכויים המותרים משכרם של מהגרי עבודה המועסקים בחקלאות תמורת מגורים

הריני לפנות אליכם בעניין שבנדון, בעקבות פרסומים לקדם הצעה לתקן את תקנות עובדים זרים (איסור העסקה שלא כדין והבטחת תנאים הוגנים) (שיעור ניכויים מהשכר בעד מגורים הולמים), תש"ס-2000 (להלן – **תקנות עובדים זרים**). הצעה זו, בתמצית, מבקשת להעלות **באופן דרמטי** את גובה הניכויים המותר משכרם של מהגרי עבודה בחקלאות עבור מגורים והוצאות נלוות, באופן שמעמיד את סכום הניכויים המותר על סך 530 ₪ - למעלה מפי שניים מהניכויים המותרים כיום.

אנו קוראים לך שלא לקדם את ההצעה דנא, המגלמות פגיעה קשה ובלתי מידתית בזכויות המגן בעבודה של מהגרי ומהגרות העבודה בתחום החקלאות.

להלן נעמוד על הדברים ביתר פירוט:

1. על-פי פרסום שהופיע בעיתון דה-מרקר ביום 7.10.2015, שר האוצר, נעתר לתביעותיהם של תנועת המושבים והתאחדות חקלאי ישראל לתקן את תקנות עובדים זרים באופן שיגדיל את סכום הניכויים המותר עבור מגורים והוצאות נלוות של מהגרי עבודה בתחום החקלאות. המשמעות של החלטה זו, כך נאמר בכתבה האמורה, היא "חיסכון של כ-16 אלף שקל בשנה לחקלאי בממוצע וכ-100 מיליון שקל בשנה לכלל החקלאים במשק". זהו "יום חג לחקלאי ישראל", אמר בתגובה יו"ר התאחדות חקלאי ישראל, מר מאיר צור.
2. אולם זהו יום שחור לעובדי החקלאות, מהגרי העבודה הסובלים ממגורים בתנאים ירודים, מתנאי עבודה מפרכים וקשים, ואשר רק בינואר החולף עודכנו סכומי הניכויים המותרים באופן יחסי לעלייה במחירי הדיר.
3. יצוין אף, כי לאור תקנות מס הכנסה (זיכויים לעובד זר) תשע"ה-2014, שהחליפו את כללי מס הכנסה נקודות זיכוי לתושב חוץ זכאי, תשס"ז-2007, בוטלו לכל מהגרי העבודה בישראל, בכללם מהגרי העבודה

קו לעובד הגנה על זכויות עובדים

בענף החקלאות, 2.25 נקודות זיכוי ממס שהוענקו להם בעבר. משמעות הדבר הינה, ניכויי מס גבוהים יותר, בסכומים של מאות שקלים נוספים בחודש.

4. ההצעה דנא, ביחד עם נקודות הזיכוי שבוטלו, עלולה להוריד את שכרם של עובדי החקלאות באופן דרמטי, ואין צורך לומר, שמדובר באוכלוסיית עובדים חלשה במיוחד. על אוכלוסיית מהגרי העבודה כבר הביע בית המשפט העליון את דעתו, בהקשרים אחרים, כי "הפרטים שעל עניינם נסבה העתירה שבפנינו – העובדים הזרים – הוזמנו בידי המשיבים להגיע לישראל ולעבוד בה, באותם ענפי-משק שסברו כי העסקתם בהם נחוצה. הכל יידעו מה טעם עומד ביסוד הגעתם הנה – והיא עובדת היותם נכונים לעבוד בעבודות קשות, שנזנחו בידי כוח-העבודה המקומי, בעבור שכר מועט, ללא תנאים סוציאליים, ולעתים בתנאי העסקה פוגעניים ממש. זהו עיקר ה"אטרקטיביות" הגלום בהעסקתם. אך אל לה למצוקתם של עובדים אלה מלהפוך עבורנו קרדום לחפור בו. חלילה לנו מהפיכת עוניים מנוף לפגיעה בלתי-מבוקרת ובלתי-מידתית בזכויות-יסוד. אנו, בעיקר אנו – שטעמה המר של גלות אינו זר לנו – הלוא ידענו את נפש הגר, שגרים היינו בארץ מצריים (שמות כ"ג, ט)" (בג"צ 4542/02 קו לעובדני ממשלת ישראל).
5. עוד יצוין, כי קשה לומר שנבחנו תוצאותיהם ההרסניות של הגדלת הניכויים על אוכלוסייה המשתכרת ממילא שכר נמוך, ועובדת בתנאים קשים. הלכת בית המשפט העליון הינה, כי "עד אשר מחליטה רשות החלטה האוצלת על זכויות הפרט – החלטה אינדיווידואלית או החלטת-מדיניות כללית – שומה עליה לאסוף את הנתונים שלעניין, לבור את הבר מן התבן, לנתח את הנתונים, לשקול אותם, לעמוד על משמעות ההחלטה המוצעת ועל תוצאותיה המשוערות, ורק אז לעשות מעשה" (בג"צ 3648/97 סטמקה נ' [שר הפנים, פ"ד נג' \(2\) 728, 776](#)).
6. לאור האמור, אף ספק אם הצעה זו תעמוד בביקורת שיפוטית, ונבקשכם לשקול אותה מחדש ולא לתמוך בתקנות המגדילות את שיעור הניכויים מעובדי חקלאות.

בכבוד רב,

נועה שאואר, רכזת תחום חקלאות

מיכל תג'ר, עו"ד

קו לעובד

המחלקה המשפטית, משרד הכלכלה
המחלקה המשפטית, משרד האוצר
המחלקה המשפטית, משרד החקלאות

קו לעובד הגנה על זכויות עובדים

תל אביב נחלת בנימין 75, ת.ד. 2319 תל-אביב – יפו 61022 טל': 073-2153508 פקס: 03-6178417

אתר: www.kavlaoved.org.il | דוא"ל: hanny@kavlaoved.org.il